

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

PhDr. Zdenka Lehotská, PhD.

Skúsenosti s využitím učebných úloh v predmete sekretárske a asistenčné činnosti

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Žilina
2015

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Predmestská 1613, 010 01 Žilina

Autor OPS/OSO: PhDr. Zdenka Lehotská, PhD.

Kontakt na autora: Obchodná akadémia, Veľká okružná 32, 011 57 Žilina
lehotska11@post.sk

Názov OPS/OSO: Skúsenosti s využitím učebných úloh v predmete sekretárske a asistenčné činnosti

Rok vytvorenia 2015

OPS/OSO: XV. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval:

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

edukačný proces, motivácia, interakcia, sekretárske a asistenčné činnosti, osobnosť žiaka, učebné úlohy na praktickú aplikáciu, kognitívne ciele, afektívne ciele, psychomotorické ciele, prostriedky vyučovania

Anotácia

Skvalitňovanie výučby je závislé na kompetenciách učiteľa analyzovať, vytvárať a používať také učebné úlohy, ktoré rozvíjajú logické myslenie žiaka a naučili ho riešiť situácie bežného života. Predkladaná OPS sa zaoberá osobnosťou žiaka strednej školy v edukačnom procese a využitím učebných úloh na praktickú aplikáciu v predmete sekretárske a asistenčné činnosti. Vychádza z transformačných trendov a perspektívnych úloh nášho školstva. Pri didaktickej transformácii učiva vychádza z analýzy obsahu učiva (vecné poznatky), procesuálnych poznatkov (aplikácia teoretických poznatkov v praxi, rozvoj aktivity, samostatnosti, tvorivosti, logického myslenia) a z osobnostných predpokladov a možností žiaka. Prezentuje praktické skúsenosti v oblasti uplatnenia učebných úloh na vyučovacích hodinách sekretárske a asistenčné činnosti a jednu z možností, ako naučiť žiakov netradičnou formou aplikovať teoretické poznatky v praxi a motivovať ich.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Aktivizujúce metódy vo výučbe odborných predmetov - 147/2010 – KV

Praktická ekonomika – 328/2010 - KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 UČEBNÉ ÚLOHY V EDUKAČNOM PROCESE	7
1.1 Vymedzenie pojmu učebná úloha	7
1.2 Základné znaky učebných úloh.....	7
1.3 Klasifikácia učebných úloh.....	8
1.4 Tvorba učebných úloh.....	11
2 APLIKÁCIA UČEBNÝCH ÚLOH V PREDMETE SAČ.....	13
2.1 Učebné úlohy na hodinách SAČ.....	14
ZÁVER.....	26
Zoznam bibliografických zdrojov.....	27

ÚVOD

Predmet sekretárske a asistenčné činnosti (ďalej len „SAČ“) je zaradený v študijnom odbore 6317 M obchodná akadémia do skupiny voliteľných predmetov. Nadväzuje na všetky odborné predmety a v plnej miere využíva vedomosti a zručnosti získané v predmetoch svet práce a komunikácia, administratíva a korešpondencia, aplikovaná informatika, etická výchova. Prehľbuje vedomosti a zručnosti získané z odborných ekonomických predmetov a pripravuje absolventa obchodnej akadémie na výkon administratívnych a sekretárskych činností v praxi. V dobe počítačov, nových komunikačných a informačných technológií a spôsobu života je potrebné z obsahu učiva vynechať encyklopedické informácie a dať žiakom také poznatky a informácie, aby ich vedeli uplatniť v štúdiu aj v praktickom živote. Prioritou naďalej ostáva otázka, akou cestou sprostredkovať poznatky, aby učiteľ splnil cieľ vyučovacej hodiny a aby si žiaci osvojili a upevnili učivo čo najefektívnejšie. Táto neľahká úloha sa stáva čoraz viac aktuálnejšou a núti učiteľa zamyslieť sa, ako dosiahnuť vytýčený cieľ, didakticky analyzovať obsah učiva, voliť výber vhodných vyučovacích metód, organizačných foriem a materiálnych prostriedkov, ktoré má k dispozícii.

Efektivita výchovno-vzdelávacieho procesu závisí vo veľkej miere aj od vhodného výberu, zaradenia a využitia učebných úloh vo výchovno-vzdelávacom procese. Prezentované osobné praktické skúsenosti v OPS potvrdzujú, že vyučovanie predmetu SAČ je efektívnejšie s uplatnením učebných úloh, ktoré sú zamerané na rozvoj aktivity a tvorivosti žiakov, na fixáciu získaných poznatkov z reálneho života. Didaktický základ praktických učebných úloh spočíva v podpore aktívneho učenia, komunikácie, v rozvíjaní schopností žiakov aplikovať teoretické poznatky v praxi, v simulácii reálnych životných situácií, vo zvyšovaní aktivity, samostatnosti a tvorivosti žiakov. Ak má učebná úloha splniť svoj cieľ, musí mať stanovené nároky primerané schopnostiam žiaka. Žiak má byť správne motivovaný a má mať isté vstupné vedomosti potrebné na vyriešenie úlohy. Učebná úloha na praktickú aplikáciu má vychádzať zo životnej situácie, ktorá by upútala pozornosť žiakov a apelovala na ich záujmy a skúsenosti. Zároveň má zodpovedať ich intelektuálnym možnostiam. Problematika využitia učebných úloh s praktickou aplikáciou v predmete SAČ ma zaujala. Dlhoročné skúsenosti s využitím učebných úloh sa preniesli aj do mojej práce, do realizácie netradičných vyučovacích hodín v predmete SAČ s využitím praktických učebných úloh zameraných na rozvoj aktivity a tvorivosti žiakov.

OPS prezentuje učebné úlohy na praktickú aplikáciu, ktoré som overila počas 4-ročnej pedagogickej praxe v 4. ročníku na Obchodnej akadémii v Žiline. Učebné úlohy na praktickú aplikáciu sú zamerané na rozvoj tvorivého myslenia, morálnych, vôľových vlastností, na podporu záujmu o učenie, na koncentráciu pozornosti a vnímavosti, na vzájomné spoznávanie sa, na zisťovanie empatie, rozvoj logického myslenia, estetického cítenia, predstavivosti, fantázie a slovnej zásoby (napr. Vypracujte v PowerPoint-e návrh optimálneho vybavenia sekretariátu inventárom; Pripravte návrhy oblečenia sekretárky, asistentky na jednotlivé pracovné, spoločenské príležitosti (pracovný obed, pracovná večera, koktaily, čaša vína, recepcia, ples); Navrhňte úpravu zovňajšku sekretárky, asistentky (účes, mejkap) na dennú pracovnú príležitosť; Opíšte konflikt podľa individuálneho výberu a konfliktnú situáciu riešte; opíšte určitý moment, kedy vás neoprávnene kritizovali, zvolte a vyskúšajte techniky asertívneho správania;

Vyberte menu na slávnostný obed pre 13 osôb a vypracujte rozpočet; Navrhnite prostredníctvom PowerPoint-u elektronickú prezentáciu firmy, pripravte informatívne vystúpenie na prezentáciu svojej firmy atď.).

Cieľom OPS je poskytnúť učiteľom odborných ekonomických predmetov overenú pedagogickú skúsenosť na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu v predmete SAČ a poukázať na spôsob využitia učebných úloh, ktoré vhodným zaradením do výchovno-vzdelávacieho procesu a odborným metodickým postupom aktivizujú žiakov a rozvíjajú intelektuálne aj mimointelektuálne vlastnosti od vnímania až po hodnotiace a tvorivé myslenie.

Prvá časť OPS prezentuje problematiku učebných úloh a zaradenie učebných úloh na praktickú aplikáciu do výchovno-vzdelávacieho procesu v uvádzanom predmete. Druhá časť OPS je tematicky zameraná na prezentáciu praktických učebných úloh so zameraním na rozvoj schopností žiakov aplikovať teoretické poznatky v praxi, písomnej komunikácie, tvorivosti, aktivity, logického myslenia, predstavivosti. Prezentované učebné úlohy sú modifikované a prispôsobené obsahu vzdelávania vo vyučovacom predmete sekretárske a asistenčné činnosti na obchodnej akadémii. OPS zahŕňa 7 učebných úloh na praktickú aplikáciu, ktoré obsahujú didaktickú charakteristiku, metodický postup pri aplikácii úloh vo vyučovaní a reflexiu realizovanú formou diskusie učiteľa so žiakmi.

OPS bude prínosom pre pedagogických zamestnancov na stredných odborných školách s ekonomickým zameraním, ktorí využívajú inovatívne vyučovacie metódy a formy práce a aplikujú teoretické poznatky do praxe.

1 UČEBNÉ ÚLOHY V EDUKAČNOM PROCESE

Učebné úlohy sú jedným z najdôležitejších nástrojov riadenia vyučovacieho procesu a aktivizácie žiakov. Zároveň sú aj najúčinnším prostriedkom pri overovaní plnenia stanovených výchovno-vzdelávacích cieľov. Výber a ich vhodné zostavenie a zaradenie pomáha žiakom aktívne sa zapájať do učebného a vyučovacieho procesu. Učebné úlohy sú súčasne prostriedkom, ako žiak môže prejsť svoje dojmy, city, fantáziu a vlastné kompetencie do najavo okoliu. Majú význam pre rozvoj celej osobnosti. V neposlednom rade sú ako dôležitý motivačný prostriedok. Stávajú sa pre žiakov zaujímavými a prítiažlivými, ak zodpovedajú ich intelektuálnym možnostiam, vychádzajú zo životnej situácie, ktorá upúta pozornosť, apeluje na ich záujmy a skúsenosti. Sú dôležité aj pri formovaní sociálnych vzťahov.

1.1 Vymedzenie pojmu učebná úloha

Definovať učebnú úlohu všeobecne nie je jednoduché z hľadiska ich rôznorodosti. Učebná úloha patrí v pedagogickej terminológii k najbežnejším odborným pojmom. Z. Helus a kol. (1979, s. 220) definuje učebnú úlohu nasledovne: „Učebná úloha je každá pedagogická situácia, ktorá sa vytvára preto, aby zaistila u žiakov dosiahnutie učebného cieľa“. D. Holoušková (1983, s. 64) chápe učebnú úlohu ako „širokú škálu všetkých učebných zadaní, a to od najjednoduchších úloh, vyžadujúcich iba pamäťovú reprodukciu poznatkov, až po zložité úlohy vyžadujúce tvorivé myslenie“. J. Maňák (1992, s. 55) vymedzuje pojem učebná úloha nasledovne: „učebná úloha je metodicky koncipovaná požiadavka, prostredníctvom ktorej sa žiak konfrontuje s vymedzenou časťou učiva. Učebnú úlohu možno tiež charakterizovať ako impulz k aktivite, ako výzvu k mobilizácii myšlienkového alebo praktického úsilia niečo vyriešiť, vykonať, zhotoviť, a to na rozdiel od oznamovania informácií, ktoré je väčšinou zamerané na pamäť“. H. Čtrnástová (2009, s. 67) rozumie učebnou úlohou požiadavku na žiakov, aby vykonali určitú cieľavedomú činnosť smerujúcu k vopred stanovenému cieľu. H. Krykorková (1981, s. 290) chápe učebnú úlohu ako veľmi dôležitý prostriedok výchovno-vzdelávacieho procesu, ktorý plní podstatné poznávacie a didaktické funkcie spolu s výchovnými funkciami. I. Turek (1989, s. 106) definuje učebnú úlohu ako každú pedagogickú situáciu, ktorá sa vytvára preto, aby zabezpečila u žiakov dosiahnutie určitého vyučovacieho cieľa.

Z uvedených charakteristík a definovaní tohto pojmu môžem konštatovať, že učebnými úlohami sa rozvíja nielen kognitívna stránka osobnosti, ale učebné úlohy zabezpečujú aj profesionalizačnú, socializačnú, formatívnu a výchovnú funkciu.

1.2 Základné znaky učebných úloh

Učebná úloha je charakterizovaná niekoľkými znakmi. Medzi dôležité znaky úlohy patria: didaktická funkcia úlohy, štruktúra úlohy, obsah úlohy, jej forma a náročnosť na myšlienkovú činnosť žiakov. Jedným z najdôležitejších znakov úlohy je jej didaktická funkcia – jej cieľ. Vymedzuje vlastné poslanie učebnej úlohy vo výchovno-vzdelávacom procese, určuje, akému cieľu slúži. J. Průcha (1982, s. 213) rozlišuje základné funkcie učebnej úlohy podľa toho, či učebná úloha slúži na opakovanie učiva, precvičovanie, overenie si teoretických poznatkov, zistenie záujmu a pod.:

1. vyučovacia funkcia - uplatňuje sa pri osvojení nových poznatkov,

2. opakovacia a precvičovacia funkcia - slúži na upevnenie nového učiva a pri aplikácii na riešenie problémov,
 3. diagnostická funkcia - uplatňuje sa pri zisťovaní úrovne osvojenia učiva.
- Tieto funkcie obyčajne neplní len jedna učebná úloha, ale celý súbor učebných úloh. Súbor úloh nemusí plniť len jednu funkciu, ale súčasne ich môže plniť viac v závislosti od situácie, v ktorej je súbor úloh podávaný. D. Tollingerová (In: Baďuriková, Z. a kol., 2001, s. 144) rozlišuje štyri jej základné funkcie:
1. navodzuje žiakovú činnosť, funguje ako jej príčina,
 2. vytvára priestor pre žiakovú činnosť - do istej miery vymedzuje operácie, ktoré má žiak použiť,
 3. vystupuje ako podmienka utvárania žiakovej činnosti - umožňuje nielen dosiahnutie istého výsledku, ale vedie i k osvojeniu si činnosti, ktorá k nemu smeruje,
 4. vystupuje ako prostriedok, ktorým možno žiakovú činnosť riadiť.

1.3 Klasifikácia učebných úloh

Medzi najčastejšie používané kritérium klasifikácie učebných úloh patrí - formálna výstavba úlohy, obsah a spôsob riešenia učebnej úlohy, náročnosť úlohy na myšlienkové operácie, didaktická funkcia úlohy a iné. Klasifikácia učebných úloh podľa inovačných trendov vo vzdelávaní a podľa nových koncepcií vyučovania špecifikuje úlohy - na rozvoj tvorivosti, problémové úlohy, heuristické úlohy, projektové a výskumné úlohy. Š. Švec (1976, s. 28 – 37) vytvoril päť kategórií učebných úloh aplikovateľných vo výučbe prírodovedných predmetov:

1. Úlohy vyžadujúce pamäťovú reprodukciu poznatkov – reprodukcia faktov, pojmov, definícií, zákonov a pod.
2. Úlohy vyžadujúce jednoduché myšlienkové operácie s poznatkami – zisťovanie faktov, popis, rozbor a skladba faktov, pozorovanie a rozlišovanie, triedenie, zisťovanie vzťahov medzi faktami, úlohy na abstrakciu, konkretizáciu a zovšeobecňovanie.
3. Úlohy vyžadujúce zložitejšie myšlienkové operácie s poznatkami – úlohy na interpretáciu, na vyvodzovanie (indukciu), odvodzovanie (dedukciu), na dokazovanie a overovanie.
4. Úlohy vyžadujúce tvorivé myslenie.
5. Úlohy vyžadujúce samostatné riešenie väčšieho rozsahu.

Využitie učebnej úlohy vo výchovno-vzdelávacom procese je determinované jej didaktickou funkciou, obsahom, náročnosťou, formou a spôsobom riešenia.

Taxonómiou učebných úloh podľa ich operačnej štruktúry sa zaoberala D. Tollingerová, ktorá vypracovala (na základe Bloomovej taxonómie) túto klasifikáciu:

1. Úlohy vyžadujúce pamäťovú reprodukciu poznatkov:
 - úlohy na znovupoznávanie,
 - úlohy na reprodukciu jednotlivých faktov, čísiel, pojmov a pod.,
 - úlohy na reprodukciu definícií, noriem, pravidiel a pod.,
 - úlohy na reprodukciu veľkých celkov, básní, textov, tabuliek a pod.
2. Úlohy vyžadujúce jednoduché myšlienkové operácie s poznatkami:
 - úlohy na zistenie faktov (meranie, váženie, jednoduché výpočty a pod.),
 - úlohy na vymenovanie a popis faktov (výpočet, súpis),
 - úlohy na vymenovanie a popis (procesov a spôsobov činnosti),
 - úlohy na rozbor a skladbu (analýza, syntéza),

- úlohy na porovnávanie a rozlišovanie,
 - úlohy na triedenie (kategorizácia a klasifikácia),
 - úlohy na zisťovanie vzťahov medzi faktami (príčina, následok, cieľ a pod.),
 - úlohy na abstrakciu, konkretizáciu a zovšeobecňovanie,
 - riešenie jednoduchých príkladov (s neznámymi veličinami).
3. Úlohy vyžadujúce zložité myšlienkové operácie s poznatkami:
- úlohy na preklad (translácia, transformácia),
 - úlohy na výklad (interpretácia, vysvetlenie zmyslu, vysvetlenie významu, zdôvodnenie a pod.),
 - úlohy na vyvodzovanie (indukciu),
 - úlohy na odvodzovanie (dedukciu),
 - úlohy na dokazovanie a overovanie (verifikáciu),
 - úlohy na hodnotenie.
4. Úlohy vyžadujúce oznámenie poznatkov:
- úlohy na vypracovanie prehľadu, výťahu, obsahu a pod.,
 - úlohy na vypracovanie správy, rozpravy, referátu a pod.,
 - samostatné písomné práce, výkresy, projekty a pod.
5. Úlohy vyžadujúce tvorivé myslenie:
- úlohy na praktickú aplikáciu,
 - riešenie problémových situácií,
 - kladenie otázok a formulácia úloh,
 - úlohy na objavovanie na základe vlastných pozorovaní,
 - úlohy na objavovanie na základe vlastných úvah.

Tieto učebné úlohy sú rozdelené do piatich kategórií.

V prvej kategórii sú úlohy, ktoré od žiaka vyžadujú pamäťové operácie, ktorých obsahom je reprodukcia jednotlivých faktov alebo ich celkov. Obyčajne začínajú týmito formuláciami: Čo je to? Kto to bol? Zopakujte! Definujte! atď.

V druhej kategórii sú úlohy, ktoré pri riešení vyžadujú jednoduché myšlienkové operácie. Sú to úlohy na zisťovanie, vymenovávanie, porovnávanie a pod. Začínajú sa slovami: Zistite koľko meria! Vymenujte časti! Opíšte, z čoho sa skladá! Porovnaj! Určite zhody a rozdiely! Prečo? Čo je príčinou? atď.

Tretia kategória obsahuje úlohy, ktorých riešenie vyžaduje zložité myšlienkové operácie. Patria sem úlohy na indukciu, dedukciu, interpretáciu, verifikáciu a pod. Začínajú prevažne slovami: Vysvetlite význam! Dokážte, že! Zhodnoťte! Overte správnosť! atď.

Do štvrtej kategórie sú zaradené úlohy, ktoré vyžadujú okrem myšlienkových operácií i písomnú výpoveď pri riešení úloh. Žiak v týchto úlohách hovorí nielen o výsledku riešenia, ale aj o jeho priebehu, podmienkach. Napríklad: Pripravte si samostatne referát na tému! Vypracujte rozpravu! Urobte grafické znázornenie viet! atď.

V piatej kategórii sú zaradené úlohy, ktoré predpokladajú tvorivý prístup a tvorivé riešenie. Začínajú sa formuláciami: Vymysli praktický príklad! Všimnite si! Pozorujte a zhodnoťte činnosti! atď.

Uvedená taxonómia učebných úloh sa stáva orientáciou pre učiteľa, aké učebné úlohy má použiť, keď chce učivo precvičovať a upevňovať buď na pamäťovej reprodukcii poznatkov, alebo na úrovni zložitých myšlienkových operácií s poznatkami (D. Tollingerová, In: Baďuriková, Z. a kol., 2001, s. 144 - 145).

V tejto práci uvádzam aj klasifikáciu učebných úloh podľa novej revidovanej Bloomovej taxonómie učebných cieľov (Ganajová M., 2015, s. 33 - 36). Nová taxonómia je

dvojdimenziálna. Prvá dimenzia upravenej Bloomovej taxonómie – dimenzia poznatkov má štyri kategórie:

- faktické poznatky,
- konceptuálne poznatky,
- procedurálne poznatky,
- metakognitívne poznatky.

Znalosť faktov predstavuje základné prvky, ktoré musia žiaci poznať, aby boli oboznámení s predmetom a boli schopní riešiť jeho problémy. Znalosť konceptov zhrňa vzájomné vzťahy medzi základnými prvkami. Žiaci si musia uvedomiť, ako pojmy spolu súvisia. Musia pochopiť vzťahy medzi nimi a vytvárať nové kontexty. Od žiakov vyžadujú odhalenie súvislostí medzi faktami, myšlienkami alebo hodnotami. Procedurálne poznatky sú o tom, ako niečo robiť. Patria medzi ne odborné techniky, metódy a zručnosti. Ponúkajú žiakom riešiť úlohy a týmto spôsobom prichádzať k novým poznatkom. Metakognitívne znalosti predstavujú stratégiu myslenia a riešenia problémov. Sú to poznatky o procese vlastného poznávania.

Druhú dimenziu upravenej Bloomovej taxonómie – dimenziu kognitívneho procesu tvorí šesť kategórií: zapamätať si, porozumieť, aplikovať, analyzovať, hodnotiť, tvoriť.

1. Schopnosť zapamätať si – na tejto najnižšej úrovni kognitívnych procesov si žiak má vybaviť jednotlivé druhy poznatkov (fakty, pojmy, triedenia, zákony, teórie, postupy činnosti). Prebieha tu proces pamäťového reprodukovania učiva.
2. Schopnosť porozumieť – schopnosť porozumieť poznatkom, schopnosť vysvetliť ich význam.
3. Schopnosť uplatniť znalosti v nových konkrétnych situáciách – táto schopnosť vyžaduje zmysluplne použiť abstrakcie a zovšeobecnenia v konkrétnych situáciách.
4. Schopnosť analyzovať – na tejto úrovni kognitívnych procesov je potrebné urobiť rozbor komplexnej informácie na jednotlivé prvky, kroky, časti. Rozčleniť celok do zložiek, určiť vzájomný vzťah a ich vzťah k celkovej štruktúre. Ide o zdôvodnenie krokov postupu.
5. Schopnosť vyhodnocovať – schopnosť posudzovať na základe kritérií a štandardov. Na tejto úrovni kognitívnych procesov treba posúdiť, či myšlienky, vzťahy, metódy zodpovedajú stanoveným kritériám alebo normám z hľadiska presnosti, efektívnosti, účelnosti, hospodárnosti. Toto posúdenie môže byť kvalitatívne i kvantitatívne.
6. Schopnosť tvoriť – schopnosť spájať prvky (informácie) do súdržného alebo funkčného celku, či reorganizovať prvky do nového celku – môže to byť plán, správa, postup riešenia.

Učebné úlohy 1. úrovne – Zapamätanie si

Do tejto úrovne kognitívnej oblasti Bloomovej taxonómie je možné zaradiť učebné úlohy vyžadujúce pamäťovú reprodukciu poznatkov, úlohy na reprodukciu pojmov, definícií, zákonov a pravidiel.

Učebné úlohy 2. úrovne – Porozumenie

P. Byčkovský (In: Ganajová M., 2015, s. 39) uvádza definíciu podľa Blooma: „Porozumenie dosiahne žiak vtedy, ak je schopný pochopiť význam predloženého obsahu vo verbálnej, obrazovej alebo symbolickej forme a je schopný ho určitým spôsobom využiť“.

Do tejto úrovne kognitívnej oblasti Bloomovej taxonómie je možné zaradiť učebné úlohy, ktorými sa zisťuje osvojenie si zákonov, princípov, pravidiel.

Učebné úlohy 3. úrovne – Aplikácia

P. Byčkovský (In: Ganajová M., 2015, s. 40) uvádza definíciu podľa Blooma: „Aplikácia vyžaduje od žiaka, aby si v určitej situácii vybavil myšlienky, zákony, teórie alebo metódy, ktoré sa vzťahujú na danú situáciu a zároveň ich využil na vyriešenie stanoveného problému. Pri aplikácii dochádza k využitiu naučených poznatkov v novej situácii“.

Do tejto úrovne kognitívnej oblasti Bloomovej taxonómie je možné zaradiť učebné úlohy na zostavenie postupu riešenia, zorad'ovanie, prirad'ovanie, na porovnávanie a rozlišovanie, na zovšeobecnenie a konkretizáciu, triedenie (klasifikáciu), na analýzu prvkov a vzťahov.

Učebné úlohy 4. úrovne - Analýza

P. Byčkovský (In: Ganajová M., 2015, s. 42) uvádza definíciu podľa Blooma: „Analýza je schopnosť rozložiť problém na prvky alebo časti, a to tak, aby boli objasnené vzťahy medzi prvkami alebo časťami a aj celková štruktúra problému“. Žiak robí rozbor komplexnej informácie, rozlišuje, určuje, ktoré údaje sú potrebné na riešenie úlohy.

Do tejto úrovne kognitívnej oblasti Bloomovej taxonómie je možné zaradiť učebné úlohy na vyvodzovanie (indukciu), na odvodzovanie (dedukciu) a analýzu.

Učebné úlohy 5. úrovne - Hodnotenie

P. Byčkovský (In: Ganajová M., 2015, s. 44) uvádza definíciu podľa Blooma: „Hodnotenie je posúdenie hodnoty myšlienok, dokumentov, výtvorov, metód, spôsobov riešenia atď. z hľadiska nejakého účelu. Pri hodnotení sa zisťuje, či to, čo sa posudzuje, odpovedá stanoveným kritériám alebo normám z hľadiska presnosti, efektívnosti, hospodárnosti alebo účelnosti“.

Do tejto úrovne kognitívnej oblasti Bloomovej taxonómie je možné zaradiť učebné úlohy na posúdenie pravdivosti tvrdenia, úlohy vyžadujúce zložitejšie myšlienkové operácie, hodnotenie výsledkov činnosti.

Učebné úlohy 6. úrovne – Tvorivosť

Do tejto úrovne kognitívnej oblasti Bloomovej taxonómie je možné zaradiť učebné úlohy zamerané na tvorivosť. Tvorivé uplatnenie vedomostí pri riešení problémov, rôzne problémové úlohy. Tieto úlohy predstavujú pre žiakov nové neznáme situácie a pri ich riešení už žiak nevystačí len s jednoduchou aplikáciou osvojených poznatkov.

1.4 Tvorba učebných úloh

Otázka tvorby učebných úloh je všeobecne považovaná za prvoradú úlohu. D. Holoušková (In: Baďuriková, Z. a kol., 2001, s. 146) spolu s ďalšími autormi zdôrazňuje, že učebné úlohy by nemali byť podávané izolovane, ale úlohy musia byť vecne a logicky usporiadané do celých súborov. Pri ich projektovaní je dôležité vziať do úvahy všeobecné aj čiastkové ciele výučby, špecifickosť učiva, jeho zložky i jeho logickú výstavbu. Učebné úlohy majú rešpektovať subjekt učenia (sa) a jeho možnosti, záujmovú orientáciu učiaceho sa subjektu. Pri tvorbe učebných úloh sa môže aj improvizovať (učiteľ môže vytvárať učebné úlohy priamo v interakcii so žiakmi), napr. v konkrétnej situácii na vyučovacej hodine, kde sa nedalo vopred predpokladať, aká situácia sa vytvorí v jednotlivých fázach vyučovacej hodiny.

Využitie učebnej úlohy vo výchovno-vzdelávacom procese je determinované jej didaktickou funkciou, obsahom, náročnosťou na myšlienkovú činnosť, formou a spôsobom riešenia. Učebné úlohy je možné tvoriť podľa obsahu učiva, náročnosti na myšlienkové operácie, podľa spôsobu výpovede, organizačnej formy alebo vyučovacej metódy, ktorú chce učiteľ použiť. Žiaci majú osvojené veľké množstvo poznatkov a teórií, ale majú problémy najmä samostatne uvažovať o javoch a súvislostiach a skúmať ich, hľadať a navrhovať cesty riešenia, interpretovať zistené dáta, formulovať závery, používať dôkazy pri formulácii argumentácie.

Niektorí autori sa pokúsili vytvoriť pravidlá tvorby súboru učebných úloh. D. Holoušková (In: Baďuriková, Z. a kol., 2001, s. 146) uvádza tieto pravidlá:

1. Učebné úlohy musia obsahovať správny pomer faktov, zovšeobecnení a emocionálneho pôsobenia.
2. Súbor učebných úloh musí byť zostavený tak, aby sa v ňom sústreďovalo maximum poznávacích aktivít na najdôležitejšie učivo.
3. Súbor učebných úloh musí obsahovať okrem iného aj úlohy vyžadujúce dostatočne zložitú myšlienkovú činnosť, aby riešenie týchto učebných úloh bolo síce primerané, ale vyžadovalo by vynaloženie značného mentálneho úsilia. Len takéto učebné úlohy môžu myslenie žiakov rozvíjať.
4. Súbor učebných úloh musí byť dostatočne rozmanitý, aby umožnil striedanie rôznych kognitívnych funkcií.
5. Súbor učebných úloh musí pamätať na to, aby sa v ňom obsiahnuté učebné úlohy opakovanne dotýkali toho istého učiva, ale z rôznych stránok, t. j. tak, aby žiak s tým istým učivom mohol uskutočniť rôzne aktivity.
6. Súbor učebných úloh musí zahŕňať učebné úlohy vhodné na osvojovanie si nového učiva, na domácu učebnú prácu žiakov i na skúšanie.
7. Súbor učebných úloh musí v náležitých proporciách obsahovať učebné úlohy, ktoré budú zadané ústne aj písomne.
8. Súbor učebných úloh musí byť konštruovaný tak, aby s ním mohli pracovať žiaci všetkých prospechových kategórií a aby sa prostredníctvom nich mohla vykonávať systematická kontrola vedomostí žiakov.

Tvorba učebných úloh je prejavom profesionálneho majstrovstva učiteľa a patrí ku kľúčovým pedagogickým spôsobilostiam, ktoré treba zdokonaľovať.

Zavedenie učebných úloh do výchovno-vzdelávacieho procesu závisí od toho, akú funkciu majú učebné úlohy plniť (motivačnú, expozičnú, fixačnú, diagnostickú, aplikačnú). Napríklad v rámci fixácie sa využívajú rôzne učebné úlohy – ide o učebné zadania od najjednoduchších, ktoré vyžadujú iba reprodukovanie učiva, po zložitejšie, ktoré vyžadujú samostatné tvorivé a kritické myslenie žiaka). Medzi základné požiadavky na tvorbu učebných úloh patria:

1. stanovenie cieľa, ktorý chceme dosiahnuť prostredníctvom učebných úloh,
2. stanovenie funkcie učebných úloh vo výchovno-vzdelávacom procese,
3. uplatnenie nadväznosti predchádzajúcich učebných úloh na nasledujúce,
4. rešpektovanie subjektívnej pozície žiaka (úroveň jeho učebnej motivácie, kvalita osvojených vedomostí a spôsobilostí a i.),
5. zaistenie emocionálne motivačného charakteru učebných úloh,
6. formulácia učebných úloh – presnosť jazykovej formulácie (Baďuriková, Z. a kol., 2001, s. 146).

2 APLIKÁCIA UČEBNÝCH ÚLOH V PREDMETE SAČ

Úlohou učiteľa je nielen vzbudiť pozornosť žiakov na vyučovacích hodinách prostredníctvom motivácie, ale aj udržať ju počas celej vyučovacej hodiny. Pozornosť žiakov klesá pri monotónnej a dlhotrvajúcej práci. Mnohonásobné opakovanie úkonu bez obmeny, jednotvárna fixácia učebnej látky žiaka unavuje, utlmuje jeho koncentráciu, znižuje jeho aktivitu a záujem o predmet. OPS prezentuje pedagogickým zamestnancom možnosti využitia učebných úloh na praktickú aplikáciu v predmete SAČ na obchodných akadémiách. Vychádza z praktických skúseností aplikácie učebných úloh pri fixácii učiva v uvádzanom predmete. Ich vhodný výber, zostavenie a zaradenie pomáha žiakom aktívne sa zapájať do učebného a vyučovacieho procesu. Učebná úloha na praktickú aplikáciu má význam pre rozvoj celej osobnosti. Podporuje sa aktivita žiakov, aplikácia teoretických poznatkov do praxe, fantázia, postoj, samostatnosť. Je prostriedkom, ako žiak môže vyjadriť vlastné pocity a dať najavo vlastné kompetencie. V neposlednom rade je ako dôležitý motivačný prostriedok. Pomáha vzbudiť záujem žiakov o predmet, nenásilne pomáha učiteľovi pri upevňovaní jeho prirodzenej autority a obľúbenosti. Umožňuje žiakovi prejsť svoje dojmy, city, fantáziu. Je dôležitá pri formovaní sociálnych vzťahov. Stáva sa pre žiakov zaujímavá a prítlačivá, ak zodpovedá ich intelektuálnym možnostiam, vychádza zo životnej situácie, ktorá upúta pozornosť, apeluje na ich záujmy a skúsenosti.

Z dlhoročnej praxe sa mi potvrdilo, že pri riešení učebných úloh na praktickú aplikáciu sa obohacuje nielen duševný obzor žiaka, ale aj jeho praktická skúsenosť, ktorá je nevyhnutnou súčasťou prípravy žiaka do reálneho života. V porovnaní s inými učebnými úlohami, ktoré sú zamerané na pamäťovú reprodukciu a porozumenie poznatkov, prezentované učebné úlohy na praktickú aplikáciu v OPS vytvárajú priestor na protichodné názory, opisujú situácie, ktoré žiaci poznajú, alebo s ktorými sa v budúcnosti stretnú, vyžadujú rozhodovanie, nútia žiakov zaujať určitý postoj a vyjadriť vlastný názor, novým spôsobom usporiadať údaje, vyradiť údaje, ktoré nepatria do danej úlohy, nájsť riešenie zadaného problému atď. Učebná úloha na praktickú aplikáciu stimuluje činnosť žiakov, aby si zopakovali, osvojili, upevnili alebo prehĺbili vedomosti, zručnosti a návyky, rozvíjali schopnosti, utvárali postoje. Tento proces je sprevádzaný väčšinou kladnými emóciami, čo je jednou z dôležitých podmienok pri trvalom osvojení učiva.

Pri riešení učebných úloh na praktickú aplikáciu je dôležité odhadnúť, či zadaná úloha nie je príliš náročná. Ak je náročná, žiaci sú znechutení, že tomu nerozumejú. Pri zavádzaní učebných úloh do edukačného procesu využívam svoju databázu osvedčených praktických učebných úloh. Niekedy žiaci lepšie reagujú na to, na čo sú zvyknutí, pričom sa môže rovnaká úloha využiť v rôznych obmenách. Okrem toho, veľa úloh môžu žiaci riešiť vo dvojiciach alebo v skupinách, čo umožní zapojiť viac žiakov naraz. V skutočnosti nie je problémom nedostatok času na vypracovanie učebných úloh na praktickú aplikáciu, ale dôkladné plánovanie aktivít, dôsledná organizácia času a nahradenie zaužívaných foriem vyučovania aktivizujúcimi formami s rovnakou funkciou. V priebehu riešenia učebnej úlohy na praktickú aplikáciu nezabúdam žiakov pochváliť, povzbudiť, dbám na dodržiavanie pravidiel, nenásilne vediem riešenie zadanej úlohy, aby pokračovala správnym smerom. Každá aktivita a aj úlohy na praktickú aplikáciu potrebujú iné zakončenie. Niektoré praktické úlohy je potrebné zakončiť vyhlásením víťazov, niektoré rozdiskutovať (klady, zápory, problémy,

nedostatky). Z vlastných skúseností sa mi potvrdilo, že záver si niekedy vyžaduje humorné a ľahké vyznenie, inokedy vážnosť, toleranciu a citlivý prístup k jednotlivým žiakom. Je už na učiteľovi akým spôsobom prácu ohodnotí – slovne alebo známku atď'. Je dôležité poznamenať, že výber a aplikácia učebných úloh na praktickú aplikáciu vo vyučovaní má vychádzať z cieľov a obsahu vyučovacieho procesu. Učebné úlohy nie sú cieľom vo vyučovaní, ale prostriedkom na dosiahnutie stanovených cieľov. Ich základnou didaktickou funkciou je vytvárať optimálne podmienky na upevňovanie učiva netradičnou inovatívnou formou. Pri ich zaradení do vyučovacieho procesu je potrebné postupovať metodicky premyslene. Učebné úlohy na praktickú aplikáciu uplatňujem vo fixačnej fáze vyučovacieho procesu. Vo fixačnej fáze umožnia žiakom precvičiť vedomosti získané v expozičnej fáze a aktivizovať ich. Prostredníctvom ich aplikácie do vyučovacieho procesu preverujem úroveň dosiahnutých vedomostí. Vhodne zvolená učebná úloha na praktickú aplikáciu umožňuje netradičné spracovanie obsahu. Je nesporné, že s ich využívaním sa podstatne ovplyvňuje efektívnosť vyučovacieho procesu a aktivita žiakov. Univerzálne pravidlo pre ich aplikáciu neexistuje. Využívam ich vtedy, keď si to pedagogická situácia vyžaduje.

2.1 Učebné úlohy na hodinách SAČ

Učebná úloha 3. úrovne – Aplikácia

Vypracujte v PowerPoint-e návrh optimálneho vybavenia sekretariátu inventárom

Tematický celok:

Význam sekretariátu a sekretárky, asistenta/-ky

Téma:

Usporiadanie pracoviska, poriadok na pracovisku, moderný sekretariát

Kognitívne ciele:

Vymenovať ergonomické zásady a požiadavky racionálneho vybavenia sekretariátu.

Afektívne ciele:

Koncentrovať pozornosť a vnímavosť na faktory pracovného prostredia. Akceptovať názory spolužiaka.

Psychomotorické ciele:

Navrhnuť pracovisko sekretárky s využitím požiadaviek racionálneho vybavenia sekretariátu.

Didaktické a učebné pomôcky:

PC s pripojením na internet, tlačiareň, učebné texty, učebnica, kancelársky papier

Zameranie učebnej úlohy:

V učebnej úlohe sa rozvíja tvorivosť, myslenie, pamäť aj predstavivosť žiakov. Je dobrým prostriedkom pri rozvíjaní poznávacích schopností a využívaní medzipredmetových vzťahov. Žiaci si ani neuvedomujú, že si osvojujú nové poznatky a upevňujú osvojené vedomosti. Dĺžka trvania zadanej úlohy: 3 vyučovacie hodiny na vypracovanie prezentácie, ďalšie 3 vyučovacie hodiny na prezentáciu a hodnotenie výstupov. Počet stanovených snímok: 8 – 10.

Hodnotenie učebnej úlohy:

V učebnej úlohe ide o nápaditosť, predstavivosť, originalnosť. Každá dvojica si musela dopredu premyslieť a urobiť návrh pracoviska sekretárky, vyhľadať na internete dostupný materiál. Časový limit na vypracovanie prezentácie som stanovila na 4 vyučovacie hodiny. Je potrebné, aby bol dodržaný. Predĺženie stanoveného limitu neodporúčam. Žiaci na hodinách boli aktívni, zadaná úloha ich zaujala, mali veľa zaujímavých nápadov a postrehov. Pri hodnotení prác spontánne vyjadrovali svoje názory a pripomienky. Najlepšie práce som ohodnotila jednotkou. Ostatní žiaci dostali pochvalu za aktivitu.

Reflexia:

V diskusii som od žiakov získala spätnú väzbu. Pýtala som sa ich, čo bolo pre nich samozrejmé, s čím mali najväčšie problémy, aké nové návrhy a nápady odporúčajú. Vyjadrenia žiakov: „Zadaná úloha sa mi páčila, pretože som teoretické poznatky využila pri jej vypracovaní“. „Využila som svoju fantáziu, kreativitu“. „Rada navrhujem interiéry, úloha bola pre mňa o to zaujímavejšia“.

Odporúčania pre učiteľov – vlastná skúsenosť:

Dopredu stanoviť časový limit pre žiakov na vypracovanie zadanej úlohy. Neplánované pauzy ukrajujú čas zo stanoveného limitu. Zamedziť žiakom prístup k sociálnym sieťam počas vypracovania zadanej úlohy. Odporúčam prácu vo dvojiciach, vo väčších skupinách je práca žiakov neefektívna.

Učebná úloha 3. úrovne – Aplikácia

Pripravte návrhy oblečenia sekretárky, asistentky na jednotlivé pracovné, spoločenské príležitosti (pracovný obed, pracovná večera, koktaily, čaša vína, recepcia, ples)

Tematický celok:

Význam sekretariátu a sekretárky, asistenta/-ky

Téma:

Osobný imidž sekretárky, asistentky, oblečenie

Kognitívne ciele:

Vysvetliť opodstatnenosť vhodného oblečenia na jednotlivé pracovné a spoločenské príležitosti.

Afektívne ciele:

Akceptovať ako nutnú podmienku vhodnosť oblečenia sekretárky, asistentky na danú spoločenskú príležitosť a druh práce.

Psychomotorické ciele:

Demonštrovať nadobudnuté vedomosti na praktickej ukážke.

Didaktické a učebné pomôcky:

PC s pripojením na internet, tlačiareň, učebné texty, učebnica, kancelársky papier

Zameranie učebnej úlohy:

Aj v tejto učebnej úlohe sa rozvíja kreativita, myslenie, predstavivosť žiakov. Je dobrým prostriedkom nielen pri rozvíjaní poznávacích schopností, tvorivého myslenia, ale aj estetického cítenia, vkusu, elegancie. Žiaci si uvedomujú, že v tejto profesii sú nevhodné

módne výstrelky a súlad štýlu a farieb, kvalita vyhotovenia a čisté oblečenie sú nutnou podmienkou pri dotváraní imidžu sekretárky. Otázka vzhľadu nespočíva v kráse, ale v upravenosti a starostlivosti o zovňajšok. Dĺžka trvania zadanej úlohy: 2 vyučovacie hodiny.

Hodnotenie učebnej úlohy:

Zadaná úloha žiakov zaujala. Žiaci boli aktívni, na usmernenie zo strany učiteľa reagovali spontánne. Počas 2 vyučovacích hodín sa mi podarilo stimulovať iniciatívu, aktivitu aj u tých žiakov, ktorí boli pasívni. Na záver som žiakom vysvetlila, aký význam má učebná úloha a zároveň som zisťovala, aké mali problémy, aké zlepšenia navrhujú. Najlepšie práce som ohodnotila jednotkou. Ostatní žiaci dostali pochvalu za aktivitu.

Reflexia:

Vyjadrenia žiakov: „Zadaná úloha ma zaujala“. „Ja som sa nevedela rozhodnúť, aké oblečenie mám navrhnúť na recepciu, potrebovala som viac času na premýšľanie“. „Mne robil menší problém návrh oblečenia sekretárky na audienciu“.

Odporúčania pre učiteľov – vlastná skúsenosť:

Dôležité je dodržať stanovený časový limit - 2 vyučovacie hodiny na dôkladné vypracovanie zadanej úlohy, diskusiu a jej vyhodnotenie. Veľkú pozornosť venovať diskusii, pretože aj keď žiakom je téma blízka, majú problémy v určovaní oblečenia na konkrétne pracovné, spoločenské podujatia. Zadať rozdielnu učebnú úlohu každej dvojici, aby sme ju mohli podrobnejšie rozdiskutovať, určiť detailnejšie rozdiely v úprave a oblečení sekretárky na jednotlivé pracovné alebo spoločenské podujatia. Učebnú úlohu odporúčam aplikovať vo fixačnej fáze vyučovacieho procesu.

Učebná úloha 3. úrovne – Aplikácia

Navrhňte úpravu zovňajšku sekretárky, asistentky (účes, mejkap) na dennú pracovnú príležitosť

Tematický celok:

Význam sekretariátu a sekretárky, asistenta/-ky

Téma:

Osobný imidž sekretárky, asistentky, úprava zovňajšku

Kognitívne ciele:

Vysvetliť opodstatnenosť a význam celkovej úpravy zovňajšku sekretárky, asistentky.

Afektívne ciele:

Uvedomiť si, že otázka vzhľadu je veľmi dôležitá.

Psychomotorické ciele:

Demonštrovať na spolužiačke ukážku (účes, mejkap) osobného imidžu.

Didaktické a učebné pomôcky:

pomôcky na kozmetické líčenie, kadernícke pomôcky

Zameranie učebnej úlohy:

Učebná úloha je zameraná na rozvoj estetického cítenia, podporu koncentrácie, predstavivosti, evokuje aktivitu. Vyvoláva radosť a nadšenie, motivuje žiakov, čím

pozitívne vplýva na emocionálnu stránku osobnosti. Je časovo nenáročná, pre žiakov zaujímavá. Žiaci na zadanej úlohe pracujú vo dvojiciach, vzájomne spolupracujú, usmerňujú sa. Atmosféra na hodine je príjemná, uvoľnená. Pri riešení tejto úlohy žiaci najviac oceňujú vzájomnú spoluprácu a možnosť poradiť sa s inými spolužiakmi, aj keď zameranie úlohy je pre nich blízke. Dĺžka trvania zadanej úlohy: 2 vyučovacie hodiny.

Hodnotenie učebnej úlohy:

Zadaná úloha žiakov zaujala, všetci sa aktívne podieľali na jej vypracovaní. Žiaci predviedli svoje kreatívne schopnosti, ukázali, do akej miery majú rozvinuté estetické cítenie, vkus, eleganciu. Využili nielen teoretické poznatky z vyučovacej hodiny, ale aj osobné skúsenosti. Akceptovali vecné pripomienky zo strany učiteľa aj od svojich spolužiakov. V diskusii žiaci samostatne vyjadrovali svoje názory, spoločne sme riešili prípadné rozdielne pripomienky. Do hodnotenia som zapojila všetkých žiakov. Upozornila som ich, aby najprv vyzdvihli klady práce svojich spolužiakov (čo sa im páčilo) a na záver kritické pripomienky k prípadným nedostatkom (prečo sa mi to nepáčilo). Preferujem v diskusii konštruktívnu kritiku. Od žiakov vyžadujem okrem kritických názorov, návrhy na riešenie vzniknutých problémov, nedostatkov. Najlepšie práce som ohodnotila bonusom (+). Ostatných žiakov som pochválila za aktivitu. Stanovené ciele boli splnené.

Reflexia:

Spätnou väzbou som od žiakov získala dojmy a zážitky z absolvovanej učebnej úlohy, o ktoré sa podelili aj medzi sebou. Väčšina z nich bola so svojou prácou spokojná. Atmosféra na hodine bola príjemná, podfarbená hudobnou kulisou. Zadaná učebná úloha rozvíja aktivačno-motivačné vlastnosti, vzťahovo-postojové, výkonové a sebaregulačné vlastnosti žiakov.

Odporúčania pre učiteľov – vlastná skúsenosť:

Dbajte na to, aby učebná úloha splnila stanovený cieľ. Pri jej vyhodnotení dohliadnuť na regulárnosť hodnotenia. Diskusiu viesť ku konštruktívnej kritike, nezachádzať do zbytočných detailov a neopodstatnených pripomienok. Dopredu určiť žiačky, ktoré budú robiť mejkap a ktoré budú nalíčené. Deň pred realizáciou úlohy dievčatám pripomenúť, aby nezabudli priniesť potrebné pomôcky.

Učebná úloha 3. úrovne – Aplikácia

Opíšte konflikt podľa individuálneho výberu a konfliktnú situáciu riešte; opíšte určitý moment, kedy vás neoprávnene kritizovali, zvolte a vyskúšajte techniky asertívneho správania

Tematický celok:

Asertívne správanie, riešenie konfliktných a stresových situácií

Téma:

Predchádzanie konfliktom, riešenie konfliktných situácií, techniky asertívneho správania

Kognitívne ciele:

Popísať príčiny, spôsoby a metódy riešenia konfliktov.

Afektívne ciele:

Akceptovať normy a pravidlá spoločenského správania, práva a povinnosti, vedieť prijať rozdielne názory.

Psychomotorické ciele:

Demonštrovať na príklade riešenie nevhodného správania a vyjadriť kritiku. Trénovať techniky asertívneho správania (podľa vlastného výberu) na praktickej ukážke.

Didaktické a učebné pomôcky:

dataprojektor, PC s pripojením na internet, učebné texty, učebnica, školská tabuľa

Zameranie učebnej úlohy:

Uvedená učebná úloha je zameraná na nácvik asertívneho správania, na predchádzanie a riešenie konfliktných situácií. Pomáha odhaľovať charakterové vlastnosti, spoznávať samých seba, svojich spolužiakov pri riešení konfliktných situácií. Vybavuje žiakov potrebnými postojmi, názormi, rozvíja medzilidské vzťahy. Zároveň pomáha učiteľovi odkrývať samotné prezentačné schopnosti a poznatky žiakov z uplatňovania noriem a pravidiel spoločenského správania. Napomáha priamemu a primeranému vyjadrovaniu vlastných myšlienok a pocitov žiakov bez toho, aby porušovali vlastné práva i práva druhých. Evokuje aktivitu, žiaci otvorene vyjadrujú kritické postrehy, názory, aktívne sa zapájajú do diskusie. Získavajú sociálne skúsenosti a formujú vzťah k svojmu okoliu. Dĺžka trvania zadanej úlohy: 4 vyučovacie hodiny nakoľko zadaná úloha je širokospektrálna a vyžaduje dlhší časový limit na diskusiu; 2 vyučovacie hodiny na opis konfliktu podľa individuálneho výberu a riešenie konfliktnej situácie, 2 vyučovacie hodiny - neoprávnená kritika a nácvik asertívneho správania.

Hodnotenie učebnej úlohy:

Zadaná učebná úloha učí žiakov správne voliť vhodné výrazy pri komunikácii, predchádzať konfliktným situáciám a v prípade ich vypuknutia zaujať správne stanovisko na riešenie. Koriguje žiakov, ako majú správne vystupovať v jednotlivých situáciách, asertívne sa správať. Diskusii som venovala viac času, pretože uvedená problematika bola rozsiahla a vyžadovala taktné a korektné jednanie, aby sa konfliktná situácia vyriešila k spokojnosti obidvoch zúčastnených strán. Ku kritickým názorom svojho spolužiaka sa mohli vyjadriť aj ostatní žiaci. Diskusiu som korigovala, pretože žiaci mali rozdielne, niekedy až striktné, jednostranné názory na daný problém a bolo ich veľmi ťažko presvedčiť. Cieľom diskusie nie je kritizovať žiakov za ich názory, ale doviest' ich k tomu, aby situáciu správne riešili. Je samozrejmé, že do diskusie sa nezapojili všetci žiaci. Vždy sa nájde niekto, kto zaujme pasívne stanovisko.

Pri nácviku asertívneho správania bolo potrebné naučiť sa a zopakovať si techniky asertívneho správania a až potom ich aplikovať do praxe. V tejto učebnej úlohe sa mi podarilo zaktivizovať všetkých žiakov. Žiaci pracovali vo dvojiciach. Atmosféra na hodine bola príjemná a zábavná. Zadaná úloha sa im páčila, pretože evokovala emotívnosť, vnímavosť, fantáziu, ale aj trpezlivosť. Žiaci si odniesli príjemné dojmy a na záver nezabudli pripomenúť, že naučené techniky si určite vyskúšajú aj v osobnom živote. Najaktívnejší žiaci získali bonus (+), ostatní pochvalu za aktivitu.

Reflexia:

Spätnou väzbou som od žiakov získala dojmy a zážitky z absolvovanej učebnej úlohy. Žiaci ocenili získané poznatky z riešenia zadaných úloh. Mnohí z nich vyslovili presvedčenie, že zmenia zafixované názory a predsudky, pokojnejšie budú riešiť

konfliktné situácie, rešpektovať pocity druhého, aktívne počúvať, nepresadzovať tvrdohlavo, v afekte hnevu svoje názory. Aj keď niektorí žiaci sa k danej problematike nevyjadрили, mali možnosť zamyslieť sa nad vlastným konaním a správaním sa v konfliktnej situácii. Pri nácviku techník asertívneho správania žiaci ocenili niektoré aplikované techniky. Vyjadrenia žiakov: „Ja si to určite vyskúšam doma, ako to bude fungovať“. „Ja si vyskúšam Pokazenú obohratú platňu, táto technika sa mi najviac páči, ja zas Selektívne ignorovanie“. „Ja si asi vyskúšam asertívnu techniku Otvorené dvere, keď ma bude otec kritizovať. Som zvedavá na jeho reakciu“.

Odporúčania pre učiteľov – vlastná skúsenosť:

Samotné zameranie úlohy je náročné, pretože uvedená problematika je rozsiahla. Preto je potrebné, aby žiaci dopredu naštudovali zadanú tému nielen z učebnice, ale aj z dostupnej literatúry E. Hartmannová, M. Petrufová „Spoločenská komunikácia“ a spracovali v PowerPoint-e príčiny, spôsoby a metódy riešenia konfliktov z dôvodu efektívnejšieho vyriešenia učebnej úlohy. Túto skúsenosť odporúčam aj pri nácviku asertívneho správania. Zadaná úloha vyžaduje v prvom prípade individuálnu prácu žiaka, v druhom prípade pri nácviku asertívneho správania prácu vo dvojiciach, pretože vo väčších skupinách nie je práca efektívna. Každý z dvojice si pripraví scénu rozhovoru (prípadne body o čom bude hovoriť), v ktorej si žiaci budú skúšať techniky asertívneho správania. Je potrebné dodržiavať stanovený časový limit na jednotlivé úkony, efektívne využiť vymedzený čas na prípravu, zamedziť žiakom prístup k sociálnym sieťam počas vypracovania zadanej úlohy. Upozorniť žiakov, aby vystriedali rôzne techniky asertívneho správania a neskúšali len jednu.

Učebná úloha 3. úrovne – Aplikácia

Vyberte z uvedenej ponuky menu na slávnostný obed pre 13 osôb a vypracujte rozpočet

Tematický celok:

Spoločenské podujatia

Téma:

Druhy spoločenských podujatí a príprava občerstvenia na jednotlivé spoločenské stretnutia

Kognitívne ciele:

Obhájiť navrhnuté menu pre hostí na slávnostný obed z uvedenej ponuky a vypracovaný rozpočet.

Afektívne ciele:

Vyriešiť zadanú úlohu zodpovedne a mať z toho zadosťučinenie.

Psychomotorické ciele:

Zostaviť menu pre hostí na slávnostný obed z uvedenej ponuky a vypracovať rozpočet.

Didaktické a učebné pomôcky:

PC s pripojením na internet, učebné texty, učebnica, školská tabuľa

Popis učebnej úlohy

Vyberte z uvedenej ponuky menu na slávnostný obed pre 13 osôb a vypracujete rozpočet.

Predjedlá: paštéta z husacej pečene, Cassino vajce s obložením, kaviárové toasty, zapekaná šunka v syre, šunková omeleta, plnené rajčinky, debrecínska pečeň, omeleta s hráškom, Sedliacka omeleta, údená varená šunka s jablkovým chrenom; Mozzarella s grilovaným čili šalátom; Chrumkavý thajský šalát.

Polievky: kuracia s domácimi rezancami, korytnačia s vypráženým hráškom, pórová so zemiakmi, zelerová krémová, francúzska cibul'ová polievka, krémová brokolicová polievka; zemiakovo-topinamburová polievka s tymianom.

Hlavné jedlá: Cigánske rebierko, ryža, hlávkový šalát; Viedenská rožtenka, opekané zemiaky, miešaný kompót; Parížsky rezeň, zemiakové pyrė, čerešňový kompót; Plnený moriak s mandľovou plnkou, ryža, miešaný kompót; Teľacie filé na šampiňónoch, ryža; Sviečkovica Wellington, zelenina, verené zemiaky; Pstruh na masle, verené zemiaky; Vyprážený kapor, zemiakový šalát; Teľacie medailónky, hrozienková ryža; Labužnícky biftek, zemiakové krokety; Pečená kačica na pomarančoch, ryža; Pečená hus, knedľa, dusená kapusta; Pečená jarabica, ryža, brusnicový kompót; Srnčie stehno na víne, žemľové knedlíčky; Pstruh so sardelovým maslom, šampiňónový krém; Ravioli s mäťovou špargľou, zemiaky a syrom mascarpone; Losos v prosciutte s bylinkovou šošovicou, špenátom a jogurtom; Morský ostriež plnený bylinkami; Grilovaný mečiar, zelená fazuľka a korenená paradajková salsa; Pečené hamiltonské kurčiatko.

Dezerty: Mokka torta; Ovocná misa; Francúzsky krémeš; Piškótová roláda; Ananásovo – grapefruitové frappé; Portugalský koláčik.

Nápoje: destiláty - slivovica Gold Jelinek; Zlatá borovička; Pliska; Martell; Henessy; Metaxa - Amfora; likéry – Karlovarská Becherovka; Demänovka; Griotte; Anglický punč; Zubrovka; Bols; vína – Rýnsky rizling; Venušino čaro; Rulandské biele; Frankovka modrá; Tramín červený; Müller Thurgau; Merlot; Médoc A. O. C.; nealkoholické nápoje – minerálne vody Baldovská, Mitická, Mattoni, Radenska; pomarančový džús; Coca cola; Vinea (Ďurišová, H. 2007, s. 62 - 63).

Zameranie učebnej úlohy:

Úspešný priebeh akejkoľvek pracovnej alebo spoločenskej akcie závisí od umenia byť dobrými hosťami. Aj keď občerstvenie, jedlo a pitie býva obyčajne doplnkom vlastného stretnutia, pomáha vytvárať príjemné prostredie a dobrú náladu. Žiaci by si mali uvedomiť dôležitosť tejto argumentácie a mali by vedieť zostaviť z ponuky jedál menu pre bežné pracovné a spoločenské stretnutia. Učebná úloha nie je náročná, je zameraná na praktickú aplikáciu teoretických poznatkov a zisťovanie spätnej väzby o úrovni vedomostí. Žiaci na zadanej úlohe pracujú vo dvojiciach, spolupracujú, radia sa, diskutujú. Môžu použiť zdroje z internetu, ak nemajú dostatočné poznatky z gastronómie, alebo majú problémy pri vypracovaní rozpočtu. Nie všetci žiaci majú dostatočné poznatky o zostavovaní menu na slávnostné príležitosti. Dĺžka trvania zadanej úlohy: 1 vyučovacia hodina.

Hodnotenie učebnej úlohy:

Učebná úloha je cennou pomôckou pre učiteľa na zisťovanie spätnej väzby o úrovni vedomostí. Aj keď celý rozsah vyučovacej témy zadaná úloha neobsiahla (len časť), žiaci pri zostavovaní gastronomického menu aplikovali teoretické vedomosti a osobné skúsenosti. Všetci zostavili menu na slávnostný obed z uvedenej ponuky širokého spektra jedál a urobili predbežnú kalkuláciu. Počas práce vo dvojiciach mohli použiť internet, keď si neboli istí výberom jedál alebo kalkuláciou. Najväčšie problémy im robila kalkulácia, pretože nevedeli cenové relácie uvedených jedál. V diskusii mali možnosť vyjadriť svoje postrehy, komentovať riešenia alebo navrhnúť ďalšie,

rozdiskutovať problémy, prípadne nedostatky. Ku vzniknutým nedostatkom sa mohli vyjadriť všetci. Priebeh učebnej úlohy som korigovala, individuálne pristupovala k tým žiakom, ktorí mali problémy so zadanou úlohou. Žiaci nadobudli nové poznatky z gastronómie a vyskúšali si opäť niečo nové na praktickej ukážke. Najaktívnejší žiaci získali bonus (+), ostatní pochvalu za aktivitu.

Reflexia:

Žiaci ocenili získané poznatky z riešenia zadanej úlohy. Niektorí boli spokojní so svojimi výkonmi a prejavili radosť, iní mlčali, neprejavili záujem diskutovať o svojich problémoch. Vyjadrenia žiakov: „Ja som sa prvýkrát stretla s takým názvom jedla“. „Ja som volila v menu také jedlo a nápoje, ktoré sú mi známe“. „Ja som na prípitok zvolila slivovicu Gold Jelinek, tá je najzdravšia“.

Odporúčania pre učiteľov – vlastná skúsenosť:

Pri zostavovaní dvojíc dať žiakom voľnosť, voľbu partnera nech si určia sami. Dbáť na to, aby učebná úloha splnila stanovený cieľ. Riešenie úlohy je potrebné korigovať a pri jej vyhodnotení dohliadnuť na regulárnosť hodnotenia. Diskusiu viesť ku konštruktívnej kritike, nezachádzať do zbytočných detailov a neopodstatnených pripomienok. Pri vypracovaní úlohy umožniť žiakom použiť učebnicu a internet.

Učebná úloha 3. úrovne – Aplikácia

Navrhňte prostredníctvom PowerPoint-u elektronickú prezentáciu firmy, pripravte informatívne vystúpenie na prezentáciu svojej firmy

Tematický celok:

Spoločenské podujatia

Téma:

Prezentácia firmy, príprava informačných podkladov

Kognitívne ciele:

Ovládať zásady a postup pri zostavovaní a príprave elektronickej prezentácie.

Afektívne ciele:

Akceptovať pravidlá a zásady úspešnej prezentácie.

Psychomotorické ciele:

Demonštrovať nadobudnuté vedomosti na praktickej ukážke.

Didaktické a učebné pomôcky:

PC s pripojením na internet, dataprojektor, učebné texty, učebnica

Zameranie učebnej úlohy:

Práca s verejnosťou (public relations) je systematická aktivita firmy, ktorej cieľom je vzbudiť záujem a získať dôveru prostredníctvom priaznivej publicity. Jedným z prostriedkov public relations je prezentácia firmy – jej produktov a činnosti potenciálnym obchodným partnerom alebo laickej verejnosti. Ide vlastne o komunikáciu s obchodnými partnermi. Vyžaduje si precízny verbálny a neverbálny prejav. Elektronická prezentácia je nevyhnutnou súčasťou propagácie firmy, ktorej cieľom je poinformovať, presvedčiť budúcich obchodných partnerov alebo laickú verejnosť. Má byť prehľadná a vhodne štruktúrovaná. Okrem uvedených atribútov má obsahovať

profil firmy, produkt, kontakty, odkazy. Pri zostavovaní elektronickej prezentácie upozorním žiakov, aby dodržiavali tieto zásady:

1. logickú štruktúru a adekvátnu dĺžku prezentácie, ktorá by nemala presiahnuť 10 minút,
2. pozitívne ladenie a rešpekt k poslucháčom,
3. vhodná farebnosť na členenie prezentácie, nie nadbytočné efekty,
4. správne časovanie jednotlivých snímok, prestávky.

Pri príprave prezentácie je potrebné dodržať určitý postup.

V prvej etape:

1. stanoviť si cieľ prezentácie (premyslieť, čo musíme povedať, čo by sme mali povedať a čo by sme mohli povedať),
2. analyzovať komunikačných partnerov (pre koho je prezentácia určená),
3. členiť prezentáciu (úvodná, stredná, záverečná časť),
4. vybrať vhodné prostriedky prezentácie (miestnosť, viditeľnosť, osvetlenie, zvukové podmienky atď.).

V druhej etape:

1. predstaviť sa,
2. uvoľniť atmosféru a nadviazať kontakt,
3. uviesť do problematiky,
4. vyjadriť hlavnú myšlienku,
5. poskytnúť zdôvodnenie,
6. zhrnúť jednotlivé myšlienky,
7. urobiť efektívny záver: klásť otázky, odovzdať materiály, poďakovať za pozornosť.

Prezentácia by mala byť krátka a jednoduchá, nemala by prekročiť časový limit.

Počas práce žiakov na prezentácii sú stanovené zásady žiakom k dispozícii. Sú vypracované v elektronickej podobe. Žiaci sa riadia podľa stanovených zásad pri tvorbe vlastnej prezentácie. Na zadanej úlohe pracujú vo dvojiciach, spolupracujú, diskutujú, radia sa. Využívajú poznatky z cvičnej firmy, aplikovanej informatiky, ekonomiky a zdroje z internetu. Uvedená praktická učebná úloha vyžaduje sústredenie, dlhé uvažovanie a aktívnu účasť každého žiaka. Rozvíja komunikáciu, predstavivosť, logické myslenie, presnosť, fantáziu, precvičuje pamäť. Dĺžka trvania zadanej úlohy: 3 vyučovacie hodiny na vypracovanie prezentácie a 3 vyučovacie hodiny na prezentáciu a hodnotenie výstupov. Počet stanovených snímok: 8 – 10.

Hodnotenie učebnej úlohy:

Do hodnotenia učebnej úlohy sa zapojili všetci žiaci. Za hlavné kritérium sme si stanovili dodržanie zásad a postupu pri tvorbe elektronickej prezentácie. Okrem uvedených kritérií sme hodnotili samotné výstupy žiakov. Verbálny, neverbálny prejav, pozitívne ladenie, rešpekt k poslucháčom atď. Priebeh hodnotenia som korigovala a dohliadala na regulárnosť hodnotenia. Upozornila som žiakov, aby využívali konštruktívnu kritiku a nie jednoduché konštatovanie „mne sa to páčilo, nepáčilo“. Niektoré prezentácie boli veľmi zaujímavé, pútavé. Samotné výstupy niektorých žiakov evokovali záujem o firmu u niektorých poslucháčov. Najaktívnejších žiakov som odmenila jednotkou, ostatných bonusom (+) za splnenie úlohy.

Reflexia:

Žiaci ocenili získané poznatky z riešenia zadanej úlohy a mohli byť aktívnymi účastníkmi hodnotenia. V diskusii som od nich získala spätnú väzbu. Niektorí boli spokojní so svojimi výkonmi a prejavili radosť, iní neprejavili záujem diskutovať s čím mali najväčšie problémy, aké nové návrhy a nápady odporúčajú. Vyjadrenia žiakov: „Zadaná úloha sa mi páčila, pretože som si mohla vybrať firmu, v ktorej chcem pracovať“. „Mne zas robil problémy samotný výstup, mala som trému“. „Ja som chcela do prezentácie viac obrázkov, ale som ich na internete nenašla“. „Mne pri samotnom výstupe pomohli oporné body, ktoré som si dopredu pripravila“.

Odporúčania pre učiteľov – vlastná skúsenosť:

Pred samotným vypracovaním zadanej učebnej úlohy dopredu upozorniť žiakov, aby si premysleli, ktorú firmu chcú prezentovať. Pri zostavovaní dvojíc dať žiakom voľnosť voľby partnera. Dohliadnuť, aby stanovený časový limit bol aktívne využitý. Dbať na to, aby žiaci nezneužili prístup k sociálnym sieťam na osobné účely. Pri hodnotení prezentácií dodržať zásady, na ktorých sme sa dohodli. Diskusiu viesť ku konštruktívnej kritike, nezachádzať do zbytočných detailov a neopodstatnených pripomienok. Nezabudnúť žiakov pochváliť, povzbudiť.

Učebná úloha 3. úrovne – Aplikácia

Zostavte pracovný rozvrh sekretárky, asistentky podľa uvedených činností

Tematický celok:

Organizácia práce

Téma:

Plánovanie pracovného dňa

Kognitívne ciele:

Argumentovať opodstatnenosť racionálneho organizovania pracovného času.

Afektívne ciele:

Uvedomiť si, že dobrá organizácia a plán práce je dôležitou súčasťou efektívneho štýlu práce.

Psychomotorické ciele:

Zostaviť pracovný rozvrh sekretárky podľa dôležitosti a naliehavosti uvedených činností.

Didaktické a učebné pomôcky:

PC s pripojením na internet, učebné texty, učebnica

Popis učebnej úlohy

Podľa uvedených činností zostavte pracovný rozvrh sekretárky:

- príchod,
- príprava pracoviska 6 min,
- rozhovor s vedúcim 7 min,
- návšteva interného pracovníka 4 min,
- telefón 3 min,
- prečítanie elektronickej pošty 10 min,
- odoslanie emailových správ 8 min,

- telefonický rozhovor 10 min,
- zápis včerajších nákladov 8 min,
- súkromný telefonát 5 min,
- príprava podkladov na poradu vedúceho 4 min,
- varenie kávy 8 min,
- účasť na porade 35 min,
- vyhotovenie zápisu z porady 15 min,
- upratovanie šálok, vetranie miestnosti 10 min,
- prevzatie dennej pošty, zápis, rozdelenie 30 min,
- jedlo, osobná hygiena 30 min,
- vyúčtovanie pracovnej cesty vedúceho 28 min,
- napísanie listov podľa diktátu vedúceho 40 min,
- evidencia úloh z porady 15 min,
- balenie darčeka vedúcemu 10 min,
- zostavenie plánu práce na budúci týždeň 18 min,
- vyhotovenie listiny prítomných na pripravovanú konferenciu 10 min,
- upratovanie pracoviska 10 min,
- objednávka miestnosti a občerstvenia na pripravovanú konferenciu 40 min,
- odchod na školenie time manažéra 10 min,
- účasť na školení 90 min,
- návrat na pracovisko 10 min,
- vybavovanie agendy spojenej s prácou sekretariátu (pokladničná, zabezpečenie kancelárskych potrieb, osobná agenda, rozmnožovanie) 50 min,
- vybavovanie súkromných záležitostí 5 min.

Zameranie učebnej úlohy:

Učebná úloha je zameraná na rozlišovanie priorít a využívanie efektívneho štýlu práce. Množstvo a náročnosť úloh, ktoré sa na sekretariáte vyskytujú si vyžadujú správne hospodárenie s časom. Je potrebné naučiť žiakov rozhodovať o tom, ktoré úlohy majú prednosť podľa ich dôležitosti a naliehavosti. Pracovať efektívne znamená hospodárnejšie využívať prostriedky, využívať čas tak, aby sa dosiahol maximálny výsledok. Tieto zásady by mal využívať každý zamestnanec na pracovisku nielen sekretárka, asistentka. Učebná úloha okrem uvedených atribútov učí žiakov racionálne organizovať pracovný čas, samostatne myslieť, je zameraná na koncentráciu pozornosti, vnímavosti, rozvíja logické myslenie, motivuje žiakov. Je časovo nenáročná, pre žiakov zaujímavá. Dĺžka trvania zadanej úlohy: 2 vyučovacie hodiny.

Hodnotenie učebnej úlohy:

Zadaná úloha bola prístupná pre všetkých žiakov. Do jej vypracovania sa zapojili všetci. Niektorým som individuálne vysvetlila obsahovú náplň pracovnej činnosti (napr. napísanie listov podľa diktátu, vypracovanie agendy spojenej s prácou sekretariátu atď.). Žiaci pracovali vo dvojiciach, upevňovali a aplikovali teoretické vedomosti pri zostavovaní pracovného rozvrhu sekretárky. Pri vypracovaní úlohy mohli využívať poznatky z internetu. V diskusii vyjadrovali svoje postrehy, komentovali riešenia alebo navrhli ďalšie, diskutovali o problémoch, prípadne nedostatkoch. Ku vzniknutým nedostatkom sa mohli vyjadriť všetci. Priebeh učebnej úlohy som korigovala, individuálne pristupovala k tým žiakom, ktorým zadaná úloha robila problémy. Žiaci si opäť vyskúšali niečo nové na praktickej ukážke. Najaktívnejší žiaci získali bonus (+), ostatní pochvalu za aktivitu.

Reflexia:

Učebná úloha bola pre žiakov zaujímavá, ocenili netradičnú formu upevňovania vedomostí z organizácie práce sekretariátu, individuálny prístup, povzbudenie a pomoc učiteľa pri riešení vzniknutých problémov. Niektorí žiaci mali problémy pri určovaní priorít pracovných činností sekretárky. Každá uvedená činnosť v pracovnom rozvrhu bola pre nich dôležitá. Napríklad ako prvú činnosť po príchode sekretárky na pracovisko uviedli varenie kávy. Vyjadrenia žiakov: „Pre mňa je dôležitý pracovný aj súkromný telefonát“. „Ja by som nechcela pracovať pri takom šéfovi, ktorý by mi robil problémy keby som si vybavovala súkromné telefonáty v práci“. „Ja som sa pri zostavovaní pracovného rozvrhu riadila zásadami: veľmi dôležité – musím, dôležité – má byť, menej dôležité – môže byť“.

Odporúčania pre učiteľov – vlastná skúsenosť:

Dôležité dodržať stanovený časový limit - 2 vyučovacie hodiny na dôsledné vypracovanie zadanej úlohy, diskusiu a jej vyhodnotenie. Veľkú pozornosť venovať diskusii (klady, zápory), dopredu vysvetliť žiakom neznáme odborné pojmy, dbať na to, aby stanovený časový limit bol aktívne využitý. Žiaci môžu pracovať s internetom alebo s učebnicou, keď sú neistí v určovaní poradia jednotlivých činností. Každú dvojicu upozorniť, aby zdôvodnili postup výberu pracovnej činnosti. Slová ja neviem, mne sa nechce sú neprípustné v diskusii.

Na záver je potrebné poznamenať, že dobre zostavené a vhodne využité učebné úlohy pomáhajú splniť cieľ vyučovacej hodiny. Ich aplikáciou sa podstatne ovplyvňuje efektívnosť vyučovacieho procesu a aktivita žiakov. Rozvíjajú poznávacie funkcie, prosociálne správanie, prezentačné schopnosti. Žiak má možnosť zažiť úspech, hodnotiť, argumentovať, konštruktívne kritizovať, vyjadrovať aj negatívne emócie. Učebné úlohy s praktickou aplikáciou vytvárajú podnety na vnútornú motiváciu ku učeniu a aktívne učenie sa žiaka na vyučovaní. Podnecujú tvorivosť, metakogníciu, sebarealizáciu. Umožňujú žiakom zažiť reálne situácie z praxe a riešiť ich na základe svojich schopností a vedomostí. Ich základnou didaktickou funkciou je vytvárať optimálne podmienky na upevňovanie učiva netradičnou inovatívnou formou.

ZÁVER

Učebné úlohy zohrávajú dôležitú úlohu vo výchovno-vzdelávacom procese. Sú najprirodzenejším výchovným a vzdelávacím prostriedkom, ktorý vedie žiakov k získavaniu potrebných poznatkov, schopností a skúseností. Rozvíjajú logické myslenie a učia žiaka riešiť situácie bežného života. V snahe čo najlepšie realizovať výchovno-vzdelávacie ciele s prihliadnutím na rozvoj kľúčových kompetencií je potrebné, aby sme žiakom vytvorili priestor a dali dostatok príležitosti na riešenie takto zameraných úloh.

Predložená práca sa zaoberá využitím učebných úloh na praktickú aplikáciu v predmete SAČ. Vychádza z transformačných trendov a perspektívnych úloh nášho školstva. Pri didaktickej transformácii učiva vychádza z analýzy obsahu učiva (vecné poznatky), procesuálnych poznatkov (aplikácia teoretických poznatkov v praxi, rozvoj aktivity, samostatnosti, tvorivosti, logického myslenia) a z osobnostných predpokladov a možností žiaka. Prezentuje praktické skúsenosti v oblasti uplatnenia učebných úloh na vyučovacích hodinách a jednu z možností, ako naučiť žiakov netradičnou formou aplikovať teoretické poznatky v praxi a motivovať ich. Obsahuje ukážky niektorých konkrétnych praktických učebných úloh, ktoré sa dajú vhodne aplikovať na vyučovaní odborného predmetu SAČ. Dobre sformulovaná a vhodne využitá učebná úloha umožňuje učiteľovi zistiť, do akej miery žiak ovláda učivo.

Cieľom OPS bolo poukázať na konkrétnych príkladoch možnosti využitia praktických učebných úloh, ktoré vhodným zaradením do výchovno-vzdelávacieho procesu a odborným metodickým postupom aktivizujú žiakov a rozvíjajú intelektuálne aj mimointelektuálne vlastnosti od vnímania až po hodnotiace a tvorivé myslenie. Jednotlivé úlohy sú vybrané tak, aby rozvíjali poznávacie funkcie, prosociálne správanie a vnútornú motiváciu žiakov k učeniu sa. OPS môže byť využívaná pri riešení praktických učebných úloh ako motivácia na inšpiráciu pre vlastnú tvorivú činnosť učiteľov v predmete SAČ.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. BAĎURIKOVÁ, Z. a kol.: 2001. *Školská pedagogika*. 1. vyd. Bratislava: Polygrafické stredisko UK, 2001. 256 s. ISBN 80-223-1536-2
2. BYČKOVSKÝ, P.: 1984. *Základy měření výsledků výuky: Tvorba didaktického testu*. 1. vyd. Praha: ČVUT, 1984. 149 s.
3. ČTRNÁCTOVÁ, H.: 2009. *Učební úlohy v chemii*. I. díl 2. vyd. Praha: Karolinum, 2009. 67 s. a 88 s. ISSN 978-80-264-1666-7
4. ĎURIŠOVÁ, H.: 2007. *Sekretářské a asistenční činnosti*. 1. vyd. Bratislava: SPN – Mladé letá, 2007. 93 s. ISBN 978-80-10-01219-0
5. GANAJOVÁ, M.: 2015. *Metodika tvorby učebních úloh a didaktických testov pre chémiu*. 1. vyd. Košice: UPJŠ, 2015. 95 s. ISBN 978-80-8152-2370-6
6. HELUS, Z. – HRABAL, V. – KULIČ, V. – MAREŠ, J.: 1979. *Psychologie školní úspěšnosti*. 1. vyd. Praha: SPN, 1979. 263 s.
7. HOLOUŠKOVÁ, D.: 1983. Teorie učebních úloh. In: *Studijný text pro přípravu učitelů pedagogiky na nové pojetí výchovně vzdělávací práce na SPgŠ*. Praha: UÚVPP. 1983. 62 – 88 s.
8. KRYKORKOVÁ, H.: 1981 Aktivizační možnosti úloh s výběrovou dopovědi. In: *Pedagogika*. Roč. 31, č. 3, s. 289 – 306. ISSN 0031-3815
9. MAŇÁK, J. a kol.: 1992. *Profesionální praktika z pedagogiky*. Brno: PF MU, 1992. 121 s.
10. PRŮCHA, J.: 1982. Psycho-didaktická teorie B. S. Blooma. In: *Pedagogika*. Roč. 32, 1982, č. 2, 209 - 217 s. ISSN 0031-3815
11. ŠVEC, V.: 1976. Učební úlohy a jejich místo ve vyučovacím procesu. In *Výchovní poradce*. Roč. 13, č. 4, 28 - 37s. ISSN 0139-696X
12. TUREK, I.: 1998. O pojme úloha v didaktice. In: *Odborná škola*. Roč. 37, č. 7, 106 – 107 s. ISSN 0231-6765